

KATOLIČKI LIST

Izlazi svakog četvrtka.
Predplata godišnje Kn 2000.—,
pol godine Kn 1000.—, a četvrt
godine Kuna 500.—. Pojedini
broj Kn 40.—. Za inozemstvo
predplata godišnje Kn 3000.—.

Curate strenue, ne Ecclesiae castra
defensoribus careant in regno Croatiae

Leon XIII. u Breveu na urednika
»Kat. Lista«, dne 4. travnja 1900.

Rukopise valja slati
uredništvu Kaptol 29.
Predplata se šalje pošt.
kom br. 35.021. — Oglas
sav upravni dio: Kaptol

Broj 5.

U Zagrebu, 1. veljače 1945.

Tečaj 96

Alojzije

po milosrđu Božjem i Svete Apostolske Stolice milosti nadbiskup zagrebački, svima svojim
vjernicima milost i mir od Boga, Oca našega i Gospodina Isusa Krista!

O POUZDANJU U BOGA U OVIM STRAŠNIM VREMENIMA, KOJA PROŽIVLJUJEMO

Predragi vjernici! Ušli smo u sedmu kalendarsku godinu strašnoga drugoga svjetskog rata, koji po svojem obsegu, po svojim grozotama i po svojim ciljevima nadilazi sve ratove poznate u povijesti čovječanstva. Stoga se ne čudimo puno, da su toliki ljudi klonuli duhom, a pogdjekoji čak sami obračunali sa svojim životom, ne snalazeći se više u strašnom vrtlogu života. Ponestalo je naime vjere u mnogim dušama, a u mnogim drugim je vrlo oslabila vjera u osobnoga Boga, Stvoritelja svijeta. Ima tomu više razloga. Knjiga Mudrosti u Svetome Pismu sažela je ponajglavnije u rieči: »Naopake misli odvajaju od Boga, i kušana svećmoć odbija od sebe luđake. Jer u dušu, koja misli na zlo, ne uvraća se mudrost, u tielu, što se predaje griehu, nikada ne uzima stana. Jer od lažnosti bježi sveti duh stega; od ludih misli drži se daleko, i kad se približi nepravda, biva izagnan.«¹

Jedan dakle od velikih uzroka, da je oslabila vjera u Boga u tolikim dušama, je oholost. To je podpuno u skladu sa poznatom rečenicom, da glupost i oholost rastu na istome stablu. Stoga je lako razumjeti činjenicu, da su istinski učeni ljudi redovito puni žive vjere u Boga Stvoritelja svijeta, a umišljene veličine preziru Boga, da se izpune rieči Svetoga Pisma: »Već je mnoge radoznalost dovela u zabludu, i zla je mudrost prevarila njihovu razboritost.«²

A kad se čovjek prevari u razumu, onda nije dalek put ni do prevare volje, to jest do opaka života. Veli naime liepo papa Leon XIII.: »Budući da leži u naravi čovjeka, da u svojim činima uzima razum za vođu, to zabluda razuma povlači za sobom lako pogrješku volje; i tako se događa, da kriva mišljenja, koja imaju

svoje sjedište u razumu, utječu na ljudske čini i pokvare ih.«³ A ništa tako ne odvodi čovjeka od Boga kao opaki život. To je posve razumljivo. Svjetlo se sunca krasno odrazuje u bistri vodi, dok u mutnoj i zaprljanoj nikako. Tako čovjek, koji je čista života, rado traži Boga, k Onoga, koji će ga jednom nagraditi za njegova dobra djela. Opaki pak čovjek ne voli slušati Boga ili Ga čak mrzi, jer zna, da mu valja jednom polagati račun za zla djela svoga života. Čovjek pokvarena života sličan je niemoj životinji, jer trči za prolaznim zemaljskim uživanjima, umjesto da se brine za neprolazna vječna dobra, koja je Bog obećao onima, koji Njemu ljube.

I tako, dok se je današnji čovjek okrenuo od Boga, obratio se k stvorovima. Izpunile su rieči svetoga Augustina: »Mnogi su postali lude, jer su sami sebe smatrali mudrima.«⁴ I kud ćete veće ludosti, nego li, kad današnji čovjek ponavlja rieči staroga bezbožnika: »Mi smo postali slučajno, i kasnije ćemo biti kao nas nije bilo. Jer je para dah našega nosa. Ugašljenje iskra pri udaranju našega srca. Ugašio se ona, tielo postane pepeo, i duh se razpliva kao tanak zrak... Zato dođite! Uživajmo u mladosti.«⁵

Sve je dakle mišljenje i htienje mnoga današnjeg čovjeka upereno na zgrtanje blažine na putene užitke, na raznovrsne zabave i vanjske kraj sve srahovite ozbiljnosti vremena u kojemu živimo. Čovječanstvo naših dana s čovječanstvom prije obćega potopa, o kojemu govori Isus Krist, proričući o svršetku svijeta: »Kao što je bilo u dane Noine, tako će biti

¹ Encikli. »Eterni Patris«.

² In Joh 14 (P L 35, 1503).

³ Mudr. 2, 2—6.

kada dođe Sin čovječji. Jer kao što su u dane pred potopom jeli i pili, ženili se i udavali do onoga dana, kad Noe uđe u kovčeg, i ne opaziše, dok ne dođe potop i sve odnese.«⁶ Kad gledamo, kako se danas veliki gradovi ruše u prah i pepeo, kako ih sažije strašni oganj, tko da se ne sjeti sudbine Sodome i Gomore, koje je iztriebio oganj s neba radi njihovih protuprirodnih opočina. I kad gledamo toliku zbrku pojmova u današnjem svijetu, tko da se ne sjeti onoga čovječanstva, koje je gradilo babilonski toranj, zaboravivši, da se odredbe Gospodnje ne mogu nikada nekažnjeno prestatati.

Današnji je čovjek pošao sličnim putem. Umjesto da živi u prekrasnoj građevini, koju je sazдала ruka premudroga i dobroga Boga na temelju deset zapovijedi Božjih i bezkrajna ljubavi Njegova, koja se očitovala u Evanđelju, što ga je Isus Krist donio na svijet, ljudi naših dana nisu zadovoljni time, nego hoće svojim rukama stvoriti novi dom, novu babilonsku kulu, sazdanu na labavom temelju ljudskih strasti, zabluda uma i zabluda volje.

Malodušnost dobrih vjernika.

Usled obće pokvarenosti, a pokraj tolikih nesreća, koje su se survale na čovječanstvo, nije nikakovo čudo, da su klonuli duhom i mnogi dobri vjernici. I oni se danas u čudu pitaju, zašto tolike strahote u svijetu? Ne mogu razumjeti, zašto moraju jednako trpjeti i pravedni i nepravedni? Da li je Bog uobće u stanju obuzdati ikada više sva ova zla i uzpostaviti opet kršćanski poredak na zemlji? Slične su se misli nametale i pobožnom psalmisti, kada je narod izraelski bio u sužanjstvu babilonskome, a protivnici mu se rugali pitajući: »Gdje je Bog njihov?«⁷

Činjenica je, da su ove strašne nevolje veliko dobročinstvo Božje.

Znam, da će se mnogi začuditi, kada čuju te riječi. Zar je dobročinstvo Božje hiljade popaljenih kuća, porušenih mostova, uništenih javnih zgrada, osiromašenih obitelji, ostavljene djece, poubijanih ljudi? Za onoga, koji sve stvari gleda samo tjelesnim očima, to svakako nije nikakovo dobročinstvo nego strašna nesreća. Ali za čovjeka, koji sve stvari gleda očima vjere, sadanja zla su doista veliko dobročinstvo Božje. Kad bi kojemu vinogradaru tuča uništila vinograd, bila bi ludost govoriti mu o nekom dobročinstvu. Ali kad bi tuča, koja uništi njegov vinograd, bila od čistoga zlata, ne bi to sigurno smatrao nesrećom nego velikim dobrotkom, jer bi tvorna šteta bila stostruko naplaćena vrijednošću zlata. To je dobro razumio sveti Pavao apostol, kada kraj svih patnja, koje su ga stizavale, govori: »Napunio sam se utjehe; izobilan sam radosti posred sve nevolje naše.«⁸ Tako i sadanja zla nisu za pravoga kršćanina

nesreća nego liek u ruci Božjoj, kojim se Bog služi, da nas izbavi od pravoga zla. Ta zar nas nije Isus Krist učio moliti: »Otče naš, koji si na nebesima?«⁹ A za pravoga otca, koji uistinu ljubi svoje diete, zapisao je sam Bog Duh Sveti: »Tko šteti šibu, ne ljubi sina svojega, a tko ga ljubi, kara ga za vremena.«¹⁰ I nas dakle sve kara Otac nebeski ovim strašnim ratom, jer nas iskreno ljubi.

Bog kažnjava grješnike, da ih obrati na pravi put.

Mnogi je čovjek posve zaboravio, koji je cilj i svrha njegova života na zemlji. A kada ne bi bilo nevolja i jada, kakvi su sada snašli čovječanstvo, mnogi se ne bi nikada više obratili k Bogu. Možda bi im nekoliko godina išlo dobro na zemlji, ali bi zato trpjeli kroz svu vječnost. Bog ih hoće izbaviti po ovim teškim nevoljama. Čuli ste već toliko puta onu priču o razsipnom sinu. Dok god je bilo novca u džepu, nije mu bilo ni na kraj pameti, da se popravi i vrati poštenom životu u kući svoga otca. Tekar onda, kad je nastupila strašna glad, i on nije imao što jesti, nego uzimao koštice, kojima su hranili svinje, otvorile su mu se oči. Tekar onda lupio je šakom o prsa i, vrativši se k ocu, skrušeno priznao: »Otče, sagriješih nebu i tebi; niesam više dostojan zvati se sinom tvojim.«¹¹ Sigurno je, da su strašna zla, koja su snašla čovječanstvo, vrlo bolna operacija, ali je sigurno i to, da mnogi ljudi ne bi više nikada našli put k Bogu Ocu nebeskome, da se ne hrane zlima, koja ih čine bjednijima od životinja.

Bog pripušta, da nevolje stignu pravednike.

Što mislite, zašto? Sigurno ne, da ih upropasti, nego da ih izkuša. Prije nego li udari jaka bura, ne može se nikada znati, da li je korijenje stabla čvrsto ili ne. Jednako tako prije nego navale nevolje, ne može se reći, da li čovjek više ljubi Boga ili stvorenja, kojih se mora u patnjama na ovaj ili onaj način odreći. Job je bio bez sumnje svet čovjek, jer ga Sveto Pismo zove pravednikom. Ali njegova je svetost i veličina došla do izražaja tek onda, kada je bez mrmljanja i prigovarjanja primio iz ruke Božje strašne udarce, izgubivši svu djecu i sav imetak, pa i samo tjelesno zdravlje. Pljeva se ne može lučiti od pšenice nego li duvanjem vjetrova. A mirisave biljke pokazuju svoj miris najbolje onda, kad se malo zgnječe među prstima. Oni dakle, koji žive u miru s Bogom, pa ih ipak stižu nevolje kao i druge ljude, ne smiju mrmljati niti zdvajati, nego sa zahvalnošću primiti sve ove udarce iz ruke Božje, te njima odslužiti tolike vremenite kazni, govoreći sa svetim Augustinom: »Gospodine, ovdje na Zemlji pali i reži, samo me poštedi u vječnosti.« Nevoljasadanjih dana čisti pravednike od nesa- vršenosti. Vinogradar mora svake godine obre-

⁶ Mt. 24, 37—39.

⁸ II. Kor. 7, 4.

⁷ Ps. 113, 2.

⁹ Mt. 6, 9.

¹¹ Luk. 15, 21.

¹⁰ Prič. 13, 24.

zivat i vinograd, ako hoće, da mu donese rod. I što je vinograd plemenitiji, tim ga pomnije obrezuje. Gospodin Bog je vinogradar, a mi smo vinograd njegov. Pravednici su najplemenitija loza. Zato ju Božji vinogradar brižno obrezuje ostrim nožem jada i nevolja, kakve sada proživljavamo. Sada nevolje umnažaju našu snagu. Jer, da željezo postane tvrdo, mora se po njemu udarati čekićem bez milosrđa. Sada nevolje umnažaju u pravednicima ljubav Božju. Ide im, veli sveti Franjo Saleški, nekako slično, kao i Noinoj barci. Što su se više dizali valovi, više se dizala i njegova barka. Sada nevolje umnažaju zahvalnost prema Bogu, koja je jedna od prvih naših dužnosti. Jer tek onda, kad čovjek sve izgubi, tek onda postane svjestan, koliko je dobro primao od Boga. Sada nevolje umnažaju poniznost pravednika, koji mora danas trpjeti sa strane opakih i pokvarenih ljudi premnoge nepravde i poniženja. One umnažaju revnost u molitvi. Nikada nisu apostoli tako skrušeno molili, kao onda, kada je oluja zaprijetila potopom lađici, u kojoj su se nalazili. Svi su kao jedan čovjek povikali: »Gospode, spasi nas, izgibosmo!«¹¹ Boli i nevolje čuvaju pravednika, da se ne pokvari. Gospodin Bog čini s njime slično, što i ljudi s ribom. Ako ju hoće sačuvati, onda ju moraju dobro posoliti. Kolikogod ovaj ili onaj čudno gledao, nevolje i nesreće, koje stižu pravednika, često doprinose i njegovoj zemaljskoj sreći. Pravedniku Jobu bilo je sve uništeno, tako da mu se rugala i žena i prijatelji, što se toliko uzdao u Boga. A što kaže Sveto Pismo? »I Gospod preokrenu sudbinu Jobovu... Dvostruko dade opet Jobu sve, što je bio posjedovao.«¹² Konačno, što je najvažnije, ovaj će zemaljski život ipak brzo proći. Jaki i nevolje, koje danas moraju podnositi i dobri ljudi, služiti će im, da sigurnije postignu vječno blaženstvo. Mnogi su danas slični onom Lazaru iz evanđelja, koji je toliko bio biedan, da mu ljudi nisu htjeli priuštiti ni mrvica, koje su padale sa stola nekoga bogataša. Što više, i »psi su dolazili i lizali rane njegove.«¹³ Ali je baš po tim nevoljama bio onako proslavljen na nebu. Neka dakle svi oni dobri ljudi, koji danas toliko trpe, drže na umu riječi svetoga Pavla apostola: »I znamo, da onima, koji ljube Boga, sve za jedno pomaže na dobro.«¹⁴

Bog kažnjava i čitave narode.

Kao što je svaki stvor, tako su i pojedini narodi i svi narodi zajedno podpuno ovisni o Bogu, jer »malo i veliko stvorio je On.«¹⁵ Zato su i narodi dužni, da daju Bogu čast. A kad tamo, događa se protivno. I mi možemo nažalost govoriti o posebnim našim narodnim griesima, kao što je biela kuga, pa bogumrzka kletva i psovka, koja tako strašno vrijeđa dostojanstvo Božje. Kad dakle gledamo, kako je teško pogodila ruka Božja naš hrvatski narod, nemojmo se čuditi,

nego se ponizimo pod silnom rukom Božjom. Ta za Gospodina Boga stoji pisanó: »Ljubiš sve, što postoji, i ne mrziš ništa od onoga, što si stvorio. Jer da si bio što mrzio, ne bi onda to stvorio.«¹⁶ Stoga vjerujemo, da dragi Bog po ovim nevoljama, koje je poslao na našu domovinu, želi najbolje našem narodu. Kao što stabla u voćnjaku nakon zime opet procvatu, prolistaju i donose obilati plod, tako vjerujemo, da će po bezkrajnoj dobroti Božjoj sve ove nevolje biti pdloga procvatu, sreći i blagostanju naše domovine.

Što su nevolje veće, to čvršće mora biti naše pouzdanje u Boga.

Katastrofa, koja je zadesila čovječanstvo, tako je velika po svom obsegu, da su mnogi, inače dobri vjernici, posve zbunjeni, i da se u njihovim dušama i protiv njihove volje javlja sumnja, može li Bog obuzdati ovakova zla, kakva ne pamti dosada poviest roda ljudskoga.

Kad bi mi, dragi moji vjernici, svjestno sumnjali o tome, onda bi naneli težku uvredu neizmjernomu Veličanstvu Božjem. Baš ove strašne nevolje dokazuju, a budućnost će dokazati još bolje, da je Gospodin Bog absolutni gospodar svega zbivanja na zemlji, i da ništa, upravo ništa, nije kadro oteti se Njegovoj božanskoj vlasti. Zna li, što govori za Njega Knjiga Mudrosti?: »Jer ti si u stanju djelom pokazati veliku moć svoju. Tko se može oprijeti snazi mišice tvoje? Jer kao prašak na tezulji sav je sviet pred tobom kao kap rose, koja ujutro padne na zemlju.«¹⁷ A sveti Izaija prorok pita: »Tko je šakom izmjerio mora i mjeru neba odredio pedljem? Tko je u korito nasuo prah zemaljski, gore izmjerio na mjerila, brebove na poteg njihov? Tko je upravljao duh Gospodnji, tko ga je upućivao kao savjetnik? S kim je imao vieće, da mu je dao razboritost, da ga je naučio putu pravice, doveo ga do spoznaje i pokazao mu put razbora? Eto, narodi su kao kap iz suda, kao prašak na mjerilima broje se! Eto, otoci su mu kao zrno pieska, što ga podigne... Svi su narodi kao ništa pred njim. On ih drži za ništa i ništave. S kim ćete izjednačiti Boga, što ćete uz Njega staviti kao priliku?«¹⁸

Kad dakle takav kormilar upravlja sudbinom roda ljudskoga, pojedinih naroda i svakog pojedinog čovjeka, ne mora li naše pouzdanje u Gospodina Boga na nebesima biti neograničeno? Kako su dakle smiešni oni ljudi, koji mrmljaju i prigovaraju, umjesto, da se ponizno poklone pred svetim odlukama Svemogućega Boga! Puno je bolje načinio onaj Bogom nadahnuti pjesnik u Svetome Pismu, kad govori: »K tebi podižem oči svoje, koji prebivaš na nebesima. Kao što su oči sluga upravljene k rukama gospodara njihovih; kao što su oči sluškinje upravljene k rukama gospodarice njezine; tako su oči naše ka Gospodu, Bogu našem, dok nam se ne smiluje.«¹⁹

¹¹ Mt. 8, 25.

¹² Job 42, 10.

¹³ Luk. 16, 21.

¹⁴ Rim. 8, 28.

¹⁵ Mudr. 8, 8.

¹⁶ Mudr. 11, 24.

¹⁷ Mudr. 11, 21—22.

¹⁸ Iz. 40, 12—18.

¹⁹ Ps. 122, 1—2.

oramo se ufati, da će nam se smilovati, jer bezkrajno dobar i milosrdan.

Mi kao ograničena bića sve mjerimo sitnim ljudskim mjerilima. Tako i Božju dobrotu i milosrđe. Čovjek je dobar od danas do sutra. I Božja dobrota i milosrđe nema granica. Ne ate li, što govori Gospodin Isus Krist: »Koji od vas da od oca zamoli kruha, zar će mu dati kamen? Ili ribu, zar će mu mjesto ribe dati ribu? Ili ako zamoli jaje, zar će mu dati štičva? Kad dakle vi, koji ste zli, znate dobre re darovati djeci svojoj, koliko će više Otac š nebeski dati Duha svetoga onima, koji Ga ple?«¹ A ako nam daje duhovna dobra, koja mnogo vrednija, kako bi nam onda uzkratio o, što je puno manje vrijedno, zemaljska do-a, potrebna za život?

Ne klonimo dakle duhom, nego radije hvalno Gospodina, kako nas opominje kralj David: »Hvalite Gospoda! Jer je dobar, jer milost njegova traje dowieka.«² Milosrđe Njegovo je i sada u ovim teškim nevoljama, koje naš raničeni um smatra najvećom nesrećom, ali kojih će Božja mudrost izvesti sasvim sigurno še najveće dobro.

Božja mudrost čvrsta podloga našega ufanja u sadanjim nevoljama.

Svima Vam je dobro poznata poviest egipatskog Josipa. Na ljudsku sudeći, bila je za njega strašna nesreća, kada su ga zavidna braća prola kao roba u Egipat. Mnogo je prepatio taj zavednik kao rob u kući Putifarovoj. Ali sve konačno svršilo na veliko dobro njegovo: njegove braće, kojima reče, kad im se odkrio: »E korite sebe za to, što me prodaste ovamo; Bog me poslao pred vama, da vas uzdrži na otu.«³ Možemo li dakle mi sumnjati, da bi sadanjoj strašnoj oluji moglo nešto izmaći iz Božjoj moći i mudrosti, kad stoji pisano: »Ve-a je mudrost Gospodnja. On je jak moću i li sve.«⁴ Nijedan se razborit čovjek ne usuje prigovarati vještome majstoru, koji u svo-radionici izrađuje kakovu umjetninu. A ko tek nerazborito čine oni ljudi, koji podgavaju kritici Božju upravu svijeta i žale se na sadanje nevolje, kao da Bog ne zna za njih iao da ne može iz njih izvući najveće dobro pojedince i narode, kao što je iz nesreće Jo-ove izvukao ne samo veliku korist, nego ravo spas njegov i njegove obitelji, koja bi a pounrla od glada, da on nije bio pravobno/prodan u Egipat. Mnogo ćemo bolje da- učiniti, da umjesto kritiziranja padnemo na ljenja te se sa svetim Pavlom apostolom ponimo mudrosti Božjoj u punom pouzdanju la i duše: »O dubino bogatstva i mudrosti nanja Božjega! Kako su nedokučivi sudovi govi i neiztraživi putovi njegovi. Jer tko je oznao misao Gospodnju? Ili tko mu je bio vjetnik? Ili tko mu je što prije dao, da mu

se uzvрати? Jer je sve od njega i po njemu i u njemu. Njemu slava uvijek!«⁵

Predpostavka pak našega ufanja ima biti popravak života.

Ljudski rod potonuo je danas u griesima i opaćinama. Ne možemo puno bolje reći ni za naš narod. Koliko se srašnih psovka sasulo samo minule godine na Boga i presvetu Bogorodicu iz ustiju hrvatskih sinova! Koliko se je griesilo proti šestoj zapoviedi Božjoj! Koliko se je griesilo proti bračnoj vjernosti, koliko se je griesilo pijanstvom, klevetama, ogovorima, nemarom za svetkovanje dana Gospodnjega, za primanje sakramenata, koliko je počinjeno krađa, ubojstava, otimačina! Kad se svega sjetimo, i nehotice nam dolaze na um riječi Davidove: »Spasi me Bože: jer dođoše vode sve do duše moje. Propadam u dubokom glibu: gdje nema dna. Tonem moru u dubine i oluja me potapa.«⁶

Gospodin Bog je spreman pomoći. Ali nas ujedno opominje, što od nas traži i očekuje, kad čitamo u Svetomu Pismu: »Da sam nosio u srcu svojem bezakonje nikad me ne bi uslišio Svemogućí.«⁷

Moramo dakle stvoriti čvrstu odluku u duši, da ćemo prekinuti sa starim grješnim životom i služiti mu ubuduće »u pravdi i svetosti istinitoj.«⁸ Ona velika grješnica, Magdalena, bila je uslišana onaj čas, kad je razkajana pala do nogu Isusovih i počela ih zalievati suzama pokajnicama i otirati kosom svojom. Čim je kralj David priznao svoj težki grieh preljuba i ubojstvo svoga najboljeg vojnika Urije, već mu prorok najavljuje utješnu stvar: »I Gospod je tebi oprostio grieh tvoj. Ne ćeš umrijeti.«⁹ Tek što je razbojnik na križu izustio riječi: »Gospodine, sjeti se mene, kad dođeš u kraljevstvo svoje«, već čuje i utješne riječi od Krista Gospodina: »Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raju.«¹⁰ Carinik Zakej izustio je skrušenim srcem riječi: »Evo, polovicu svoga imanja, Gospodine, dajem siromasima, i ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko.« I odmah mu Isus Krist odgovara: »Danas dođe spasenje kući ovoj.«¹¹ Sveti Petar plakao je gorko, što je zatajio Krista, a Gospodin ga malo iza toga postavlja za vrhovnog glavaru svoje Crkve.

Sve dakle ovisi sada samo o nama, predragi vjernici, hoće li Gospod skratiti dane kušnje ili ne. On traži od nas obraćenje i iskreni popravak života. Poslušajte dakle glas prorokov, koji opominje: »Obratite se Gospodu, Bogu svom! Jer je on milostiv i milosrdan, dugotrpan i bogat milosrđem i požali nesreću.«¹²

Koliko smo puta Mi u prošloj godini pozivali na pokoru, obavljali pokorničke procesije! Pa ipak mnogi se još uvijek ne popravljaju, nego nastavljaju živjeti kao i prije, misleći: ima vre-

¹ Lk. 11, 11—13.

² I. Dnev. 16, 24.

³ I Mojs. 45, 5.

⁴ Sir. 15, 18.

⁵ Rim. 11, 33—36.

⁶ Ps. 68, 1—3.

⁷ Ps. 65, 18.

⁸ Ef. 4, 24.

⁹ II. Kr. 12, 13.

¹⁰ Luk. 23, 42—43.

¹¹ Joel 2, 13.

¹² Sir. 5, 8.

mena! A to baš hoće đavaol S pravom stoga kažu, da je put u pakao popođen samim dobrim odlukama, koje se nikada ne izvedu. Baš onako, kao što su i savremenici patrijarhe Noe griješili dalje, dok nije jednog dana navalila voda i potopila sve osim pravednika Noe i njegove obitelji. »Ne oklievaj, opominje nas Sveto Pismo, ne oklievaj obratiti se k Bogu! Ne zavlaci od dana do dana! Jer iznenada provali gnjev Gospodnji, i ti ćeš biti ugrabljen u dan plaće.«³³ To je dobro razumio veliki učitelj Crkve, sveti Augustin, pa zato ovako opominje kršćane: »Veliš, od sutra ću pobožno živjeti. Ali čuj: Bog ti je obećao oprostjenje, no sutrašnjeg dana nije ti obećao. Ako si dosada zlo živio, počni još danas dobar život.«³⁴

Koliko bi jada prištedili sebi i svojoj domovini, kad bi svi ovo dobro shvatili i uzeli si k srcu! Ta zašto baš čovjek, kojega je Bog obdario razumom i slobodnom voljom, zašto baš čovjek mora biti najgori među svima stvorenjima? O, koliko nas mora boljeti taj nehal prema Bogu u današnjem svijetu, kad se sjetimo onih liepih rieči sv. Grgura pape u propovjedi na blagdan Sveta Tri Kralja: »Sve su stvari posvjedočile, da je njihov Stvoritelj došao na svijet. Priznala su ga nebesa, jer odmah šalju zvijezdu. Priznalo ga je more, jer pod njegovim nogama postaje kao cesta. Priznala ga je zemlja, jer se prigodom Njegove smrti trese. Priznalo ga je sunce, jer sakriva zrake svoga svjetla (na Golgoti). Priznalo ga je kamenje i stienje, jer se prigodom Njegove smrti razpucalo. Priznalo ga je podzemlje, jer je tom zgodom vratilo mrtve, koje je sakrivalo.«³⁵ Jedino ga nisu priznali nevjerni Židovi, koje je bio obdario tolikim dobročinstvima. A isto tako ne će da ga priznaju pravim kršćanskim životom danas toliki ljudi, koji su primili još veća dobročinstva od Boga. Tada se još čude, da tolike nevolje biju sviet. Gospodin Bog u svojoj neizmornoj dobroti ide tako daleko, da je posebnim ukazanjem Majke Božje u Fatimi na poseban način upozorio ljude na sva ova strašna zla. »Ja sam, govori Blažena Djevica Marija, Majka Božja Presvete Krunice. Dolazim upozoriti vjernike, da promijene život i da više ne

vriedaju grijehom našega Gospodina. Neka mole svaki dan svetu krunicu i čine pokoru za svoje grijehe. Neka se svijet posveti mojemu Bezgrješnomu Srdcu. Na prve subote neka pristupaju naknadnoj svetoj pričesti! I na ovo upozorenje dodaje Presveta Djevica utješno obećanje: »Konačno će ipak pobijediti moje Bezgrješno Srdce i svijetu će zasjati opet doba mira.«

Mi smo vas, predragi vjernici, u minuloj godini, a i u predprošloj godini na sve ovo mnogo puta upozorili i toplo Vam stavili na srce, da poslušate glas Presvete Bogorodice. Pozvali smo vas već mnogo puta, da se u svaku našu obitelj opet uvede zajedničko moljenje svete krunice; da se svaka obitelj posveti Presvetom Srdcu Isusovu i Prečistom Srdcu Marijinu; da se učlanjujete u bratovštine Prečistog Srdca Marijina; da svi rado pristupate naknadnoj svetoj pričesti po želji Presvete Bogorodice; jednom rieči, da iz temelja promijenite život i da svi odložite po predašnjem vladanju staroga čovjeka, koji ide u propast po prevarljivim pohotama³⁶ i obučete »novoga čovjeka, koji je stvoren po Bogu u pravdi i svetosti istinitoj.«³⁷

Tada možemo računati na Božju pomoć i s punim pouzdanjem gledati u budućnost, ma kako se crni oblaci nadvili danas nad našom domovinom i nad celim svijetom. Grješnici imaju razloga strepiti pred budućnošću. Ali oni, koji su u miru s Bogom, nemaju razloga da strepe, već radije sa svetim kraljem Davidom neka govore iz punine srca: »Gospod je svjetlost moja i spasenje moje, koga da se bojim? Gospod je zaštitnik života moga: od koga da predam? Ako mi se približe zlikovci, da me unište, tlačitelji i neprijatelji moji: oni će posrnuti i pasti. Neka se skupi tabor proti meni, srdce moje ne zna za strah; neka plane boj proti meni, ja ću se svejedno ufati.«³⁸ Ufati ćemo se svim srcem i svom dušom u Gospodina Boga našega, koji jest i ostaje dovieka jedini gospodar neba i zemlje i svih događaja u povijesti čovječanstva. Da to ufanje ostane nepokolebivo u vašim srcima, podjeljujemo vam, predragi vjernici, od srca svoj nadpastirski blagoslov!

U Zagrebu, na blagdan Svete Obitelji, 7. I. 1945.

† ALOJZIJE, nadbiskup

³³ Uug. 1n Pa. 101, 9 (P L. 37, 1301).

³⁴ S. Greg. Hom. II in Er. Epiph.

³⁵ Ez. 4, 22.

³⁶ Ez. 4, 24.

³⁷ Pa. 26, 1—3.

LISTAK

† TOMISLAV ŠTEFANEC

župnik, dekan i nač. kanonik u Biskupcu

Rodio se 16. prosinca 1876. od otca Jurja i majke Marije rođene Marc u Banskome selu, župa Leskovac kod Karlovca. Pučku je školu polazio u svom rodnom mjestu i u Rakovcu (Karlovac), klasičnu gimnaziju 6 razreda u Rakovcu, a 7. i 8. razred u nadb. zagrebačkom liceju. Izpit zrelosti

položio je 1897. na gornjogradskoj gimnaziji u Zagrebu, a bogosloviju svršio 1901. Iste godine zaređio ga zagreb. nadbiskup dr. Juraj Posilović.

Kao mladomisnik imenovan je za kapelana u sv. Iliji Obrežu, gdje je bio 4 godine, kad je postao katehetom na višoj građanskoj školi sestara

Milosrdnica u Zagrebu te ujedno bio i izpovjednikom sestara. U mjesecu studenom 1911. imenovao ga nadbiskup dr. A. Bauer privremenim upraviteljem župe u Biškopcu, kojoj je kolator zagrebački nadbiskup, pa je sljedeće godine u srpnju postao tu i pravim župnikom. Tu ga je zatekla i «tjesestra» smrt 19. siječnja 1945. Djelovao je kao župnik u Biškopcu preko 30 godina. Umro je od vraka.

Pokojni Tomica bio je veoma savjestan i dobar svećenik. Već je u sjemeništu svojom čitavom pojavom pokazivao, da će biti jednoč dobar svećenik, »secundum Cor Jesu«, onakav kakvoga želi sv. majka Crkva. Ništa mu nije bilo teško, kad se radilo za dušu. Tako kod djece u školi, kod župljana u crkvi i bolesnika na samrtnom krevetu. Kao izpovjednik u samostanu ostao je u vrlo lijepoj uspomeni kod č. sestara. Kao župnik uređio je crkvu, župni dvor i podigao gospodarstvo i enadrbine. Kancelariju i arhiv držao u vrlo lijepom redu. Osnovao seljačku zadrugu i vodio je kroz punih 15 godina. Kao susjed bio je vrlo točan i rado preuzeo svaku službu u crkvi.

Za svoj uspješni i blagoslovni rad imenovao ga je Nadb. duh. stol u Zagrebu zač. prisjednikom, zatim 1926. namjestnim dekanom kotara dolnjo-varaždinskog, a 1933. postao je i pravim dekanom istoga kotara. Kao dekan bio je vrlo točan, sa župnicima ljubezan, kako je uobće bio po naravi vesjeljak i ugodan, ali je od svećenstva u kotaru zahtievao, da savjestno vrši svaki svoju dužnost, da se drži reda i živi na čast svojem staležu i sv. Crkvi. Sjećam ga se iz Varažd. Toplica. Već u 6 sati ujutro došao je autobusom iz Varaždina, okupao se, odslužio sv. Misu, a onda zaredao od župe do župe. Nije propustio nijedne škole, kako u sjedištu župe, tako u filijalu. Svi su ga učitelji zato vrlo štivali. Na koncu bi djeci održao pobudni govor, hvaleći ih za lijepe odgovore i bodreći ih za dalji rad. Godine 1936. imenovan je zač. kanonikom čazmanskog Kaptola. Requiescat in pace! Pie Jesu, Domine, dona eis requiem sempiternam. (Oprost od 300 dana svaki put.)

K. G.

CRKVENE VIESTI

Br. 1053./1945.

OKRUŽNICA

REPORUČA SE MALI PUČKI MOLITVENIK «SPASI SVOJU DUŠU»

Ovih dana izlazi iz tiska mali pučki molitvenik »Spasi svoju dušu«. U tom se molitveniku nalazi kratki kršćanski nauk, u kojem je prikazano, što mora znati i činiti vjernik ne samo u redovitim prilikama, nego i u izvanrednim prilikama, ako bi vjernici koje župe za dulje vremena ostali bez svećenika, što se u ovim ratnim prilikama lako može dogoditi. U molitvenom dielu molitvenika nalaze se molitve, koje vjernici običavaju moliti u raznim prilikama. Osim toga nalaze se u tom molitveniku pravila i upute, kako se osnivaju bratovštine Kršč. nauka, Presv. Oltar. Sakramenta i Bezgr. Srdca Marijina, koje bi morale biti osnovane u svakoj župi.

Ovaj mali molitvenik radi kršč. nauka, koji se njemu nalazi, morao bi imati svaki vjernik, pa naobraženi vjernici. Zato želim, da svi župnici znastoj, da si svaki njihov vjernik nabavi taj molitvenik. Čim molitvenik izađe iz tiska, bit će objavljeno u »Katoličkom Listu«.

U Zagrebu, 1. ožujka 1945.

† Alojzije
Nadbiskup

ŽAZIVI OBDARENI VELIKIM OPROŠTENJIMA

Već je više puta bilo objavljeno i u »Katol. Listu« i u »Služb. Vjestniku«, da je sv. Otac Papa obdario velikim oproštenjima zazive: »Spasi nas, Gospodine, pogibosmo!« (500 dana oprštenja), »Bezgrješna Kraljice mira, moli za nas!« (300 dana

oproštenja) te »Moj Isuse, milosrde!« (za vrijeme bombardiranja podpuno oproštenje, a inače po 300 dana). Da se vjernici okoriste ovim blagodatima, trebalo bi, da se na svim crkvenim vratima, pa i na ulazima skloništa stave nadpisi s ovim zazivima. Nadb. je pisarna dala načiniti takve nadpise na kartonskim papirima, pa svi upravitelji crkvi mogu dobiti te nadpise u nadb. pisarni uz cieniu od 100 kuna po komadu. Pozivaju se svi župni uredi i upravitelji crkvi u Zagrebu i izvan Zagreba, da čim prije nabave te nadpise i izvjesje ih na crkv. vratima i gdje je moguće na ulazima u skloništa. Nadb. pisarna.

PROMOVIRANI NA ČAST DOKTORA TEOLOGIJE

Na Rimokatoličkom Bogoslovnom fakultetu hrvatskog Sveučilišta u Zagrebu položili su stroge izpite iz bogoslovskih nauka, propisane za postignuće časti doktora teologije, ova veleč. gg.:

Mate Luketa, svećenik šibeničke biskupije, koji je dne 19. siječnja 1945. branio doktorsku disertaciju »Praznovjerne pojave dalmatinske Hrvatske« i bio promoviran dne 20. siječnja 1945.

Stjepan Doppelhammer, svećenik zagrebačke nadbiskupije i vjeroučitelj na realnoj gimnaziji u Novoj Gradiški, koji je dne 23. siječnja 1945. branio doktorsku disertaciju »Način Kristova ustanovljenja sakramentalnog znaka« i bio promoviran dne 24. siječnja 1945.

Novim doktorima teologije srdačno čestitamo sa željom, da urešeni ovim častnim naslovom nastoj, da uspješnije prodići i unaprijediti bogoslovsku znanost na slavu Božju, korist Crkve i hrvatskog naroda!

REDENJE

Dne 21. I. o. g. u kapeli Nadbiskupskog dvora Preuzvišeni Ordinarij podielio je sv. red svećeništva veleč. g. Vladimiru Jankovec i subđakonat č. g. Ignaciju Valčićak. Dne 28. I. o. g. u istoj kapeli Preuzvišeni gospodin Dr. Salis-Seewis podielio je sv. red đakonata č. g. I. Valčićak. Obojica rednika su zagrebačke nadbiskupije.

Veleč. g. V. Jankovec odslužit će svoju prvu sv. Misu na Sviećnicu 2. II. u 5.30 sati poslije podne u bazilici Srđca Isusova. — Redenicima srđčno čestitamo!

MJESEČNA DUHOVNA OBNOVA održat će se kod č. oo. Isusovaca u prvu sriedu 7. II. u 5 sati poslije podne.

Br. 655/44.

Predmet: Razstavna parnica:
Rist-Isaković

IZROČNI POZIV

U parnici o razstavi od stola i postelje, koju je pred ovim nadbiskupskim ženitbenim sudom pokrenula štefanija Rist rođ. Isaković iz Zagreba, poziva se ovime tuženik Karlo Rist, rođ. 19. X. 1906. u Sv. Križu pri Rogaški Slatini, sada nepoznatog boravišta, da na dan 24. veljače 1945. u 8 sati prije podne osobno ili po svom zakonitom zastupniku ovom sudu pristupi, da se o tužbi očituje, jer u protivnom slučaju bit će proglašen oglašnikom i parnica će se u njegovoj odsutnosti dovršiti i osuda izreći.

Nadbiskupski ženitbeni sud

U Zagrebu, dne 28. siečnja 1945.

Dr. Ant. Slamić, v. r. Drag. Bišćan, v. r.
predsjednik suda M. P. bilježnik

Br. 31/45.

Predmet: Razstavna parnica:
Ančić-Dasović

IZROČNI POZIV

U parnici o razstavi od stola i postelje, koju je pred ovim nadbiskupskim ženitbenim sudom pokrenula Marija Ančić rođ. Dasović iz Zagreba, poziva se ovime tuženik Josip Ančić, rođ. 25. XI. 1910. u Gračanici, sada nepoznatog boravišta, da na dan 23. veljače 1945. u 8 sati prije podne osobno ili po svom zakonitom zastupniku ovom sudu pristupi, da se o tužbi očituje, jer u protivnom slučaju bit će proglašen oglašnikom i parnica će se u njegovoj odsutnosti dovršiti i osuda izreći.

Nadbiskupski ženitbeni sud

U Zagrebu, dne 22. siečnja 1945.

Dr. Ant. Slamić, v. r. Drag. Bišćan, v. r.
predsjednik suda M. P. bilježnik

Br. 712/44.

Predmet: Razstavna parnica:
Schreier-Somogji

IZROČNI POZIV

U parnici o razstavi od stola i postelje, koju je pred ovim nadbiskupskim ženitbenim sudom po-

krenula Marija Schreier rođ. Somogji iz Zagreba, poziva se ovime tuženik Borivoj Schreier, rođ. 10. VI. 1913. u Rumi, sada nepoznatog boravišta, da na dan 23. veljače 1945. u 8 sati prije podne osobno ili po svom zakonitom zastupniku ovom sudu pristupi, da se o tužbi očituje, jer u protivnom slučaju bit će proglašen oglašnikom i parnica će se u njegovoj odsutnosti dovršiti i osuda izreći.

Nadbiskupski ženitbeni sud

U Zagrebu, dne 25. siečnja 1945.

Dr. Ant. Slamić, v. r. Drag. Bišćan, v. r.
predsjednik suda M. P. bilježnik

Br. 747/44.

Predmet: Razstavna parnica:
Frankol-Pongračić

IZROČNI POZIV

U parnici o razstavi od stola i postelje, koju je pred ovim nadbiskupskim ženitbenim sudom pokrenula Nada Frankol rođ. Pongračić iz Zagreba, poziva se ovime tuženik Vladimir Frankol, rođ. 1. I. 1911. u Krapini, sada nepoznatog boravišta, da na dan 23. veljače 1945. u 8 sati prije podne osobno ili po svom zakonitom zastupniku ovom sudu pristupi, da se o tužbi očituje, jer u protivnom slučaju bit će proglašen oglašnikom i parnica će se u njegovoj odsutnosti dovršiti i osuda izreći.

Nadbiskupski ženitbeni sud

U Zagrebu, dne 25. siečnja 1945.

Dr. Ant. Slamić, v. r. Drag. Bišćan, v. r.
predsjednik suda M. P. bilježnik

ČETNICI UBILI ŽUPNIKA I 40 SELJAKA

»Nova Hrvatska« od 20. I. 1945. javlja, da su četnici u selu Pečniku kod Odžaka, jugoistočno od Broda, ubili župnika i 40 seljaka. Župnik Ljubomir Roje, poznat drugačije zbog svoje blage naravi, ubijen je tako, da je nožem uboden na 19 raznih mjesta. Iz crkve su četnici odneli kalež i misno ruho, sv. Otajstvo nogama gazili, a oltar uništili bombom. Time su ponovno dokazali, koliko im je do »hrvatsko-srbskog bratstva«.

IZ UPRAVE »KATOLIČKOG LISTA«

Od 1. siečnja ove godne povišena je pretplata »Katoličkog Listak« i to: Pojedini broj stoji Kn 40.—, tromjesečna predplata Kn 500.—, polugodišnja Kn 1.000.—, a za cijelu godinu Kn 2.000.—.

Umoljavaju se predplatnici, da nam pošalju predplatu, a pogotovu oni koji nisu podmirili ni za prošlu godinu.

Radi prekinutog poštanskog saobraćaja jedan dio »Katoličkog Listak« nam se vraća natrag. Isti se kod nas pohranjuju, a kad bude veza ponovno uspostavljena, dostavit ćemo ih sve zajedno. — Uprava.

KNJIŽEVNOST I UMJETNOST

DR. JOSIP ANDRIĆ: SLOVAČKA GLASBA

Poznato je, da je naš vrli hrvatski književnik i glasbenik, dr. Josip Andrić, studirao u Pragu. Tom se je prigodom upoznao i zbližio sa češkim i slovačkim narodom. Naučio je veoma dobro obadva jezika, upoznao njihovu književnost i glasbu. Kasnije su njegove veze sa Slovaciima postale sve bliže. Češće se zaputio u Slovačku. Smije se uztvrditi, da je on u kulturnom pogledu najtjesnije povezao Hrvate sa Slovaciima. To je postigao s mnogim člancima u raznim časopisima, a to mu je i uspjelo s mnogim pohodima naših kulturnih radnika u Slovačku, koje je upravo on organizirao. Jednako je njegova zasluga za razne pohode slovačkih kulturnih radnika u našu hrvatsku sredinu. Dr. Andrić nam je dao knjigu o slovačkom jeziku, pa kako sam spominje, zaželio nam je podati i knjigu o slovačkoj glasbi. Književnik i glasbenik, kakav je dr. Andrić, mogao je to i odlično izvršiti. Bez obzira na to, da je knjiga »Slovačka glasba« na osobitoj visini u svakom pogledu, zaslužila bi naročite pohvale već zato, što je to prva sustavna i cjelokupna monografija o slovačkoj glasbi. Ni sami je Slovaci nemaju na svom jeziku. Već samo, listajući Andrićevu knjigu, mora čovjek doći do uvjerenja, da će Slovaci tu knjigu prevesti na svoj jezik, ako žele u najskorije vrijeme imati tako dotjeranu i svestrano obrađenu glasbenu monografiju.

Dr. Andrić se u toj knjizi najprije pjesničkim zanosom prenosi u davninu, kad su Slovaci u sjeni visokih Tatra po prvi puta zapjevali svoje stare narodne pjesme. Daskora se tim krajevima razlijevala blaga rječ svetog Evandelia, i Slovaci nauče izpravno slaviti Boga i rieču i pjesmom. Odsele se čuje i zanosni piev: »Gospodi pomiluj«, koji zvuči slično, kao i u našim hrvatskim krajevima, u kojima se sačuvala glagolska služba Božja. Nakon toga prikazuje staru crkvenu i narodnu glasbu, utjecaj Crkve na glasbu i pojedina izdanja starih pievnika, te slovačku pučku glasbu u sva njezina četiri razdoblja. Tu je stručno obradio i značaj pučke glasbe i prikazao nam slovačka pučka glasbala. Nakon toga nas uvodi u staru glasbenu umjetnost, i pokazuje, ukoliko je posve domaća i samonikla, a ukoliko se razvijala pod utjecajem glasbe iz Italije i Češke. Glasbeni preporod u Slovačkoj stavlja pisac pod konac 18. stoljeća, i navodi nam tadanie pregaoce na glasbenom području. Time nas dovodi do najvećih novijih slovačkih skladatelja Jana Levoslava Belle. Mikulaša Moyzesa i Mikulaša Schneidera-Trnavskya. Bella, Smetana i naš Lisinski su dru Andriću posvema izpravno neki glasbeni trolist, koji spada zajedno. Povezanost Belle i Lisinskoga imademo već na prvoj stranici. Knjiga je naime posvećena stotoj godišnjici rođenja Jana

Levoslava Belle i stodvadesetpetoj godišnjici rođenja Vatroslava Lisinskoga. Nakon najvećih slovačkih skladatelja prikazuje nam pisac izcerpivo starije i novije slovačke glasbenike. Posebno je poglavlje posvećeno Eugenu Suchoňu i Janu Cikkeru, pa najnovijim savremenim skladateljima i glasbenicima.

Veoma je sretna misao, da nam dr. Andrić prikazuje Slovačko narodno kazalište, Državni konzervatorij i razne javne glasbene ustanove, koje danas djeluju u Slovačkoj.

Poglavlje: »Slovačka i hrvatska glasba« za naš je glasbeni svijet od neprocjenive vrijednosti. Slovačka narodna glasba naliči na našu hrvatsku međumursku. To je odtak iz stare slavenske davnine, kad smo mi Hrvati bili susjedi sa Slovaciima. Nadošli Mađžari zahili su klin između sjevernih i južnih slavenskih naroda. Ipak je među Slovaciima i u jezičnom i u glasbenom pogledu ostalo veoma mnogo tiesnih veza.

Kronologija slovačke i hrvatske glasbe, koju nam dr. Andrić izcerpljivo iznosi, imade naročitu vrijednost.

»Slovačka glasba« od dra Josipa Andrića je dielo posebne vrijednosti. Glasbeni stručnjački krugovi mu ne će moći tako lako zahvaliti na toj knjizi. Mora se ipak naglasiti, da će knjigu s najvećim zanimanjem pročitati i svaki izškolan čovjek, pa makar se posebno ne razumije u glasbu. I Slovaci i Hrvati moramo dru Andriću biti zahvalni za to naročito vrijedno djelo.

BOGOSLOVSKA SMOTRA, organ Hrvatske bogoslovske akademije u Zagrebu, za god. 1944. izašla je iz tiska već pred par mjeseci. Zbog poremećenoga prometa nije razasлана svima predplatnicima, nego samo onima, za koje se moglo predpostaviti, da će je sigurno dobiti. Kad se uzpostave sigurne prometne veze, bit će Bogoslovska Smotra poslana i ostalim predplatnicima. Tko od predplatnika ima priliku, da časopis osobno podigne, može ga dobiti u upravi Kaptol 29. (Dr. Sallač). Predplata za godinu 1944. iznosi 1000 Kuna.

Umoljavaju se stari dužnici, kojih ima još priličan broj, da podmire svoje dugove iz prošlih godina. Sada bi vrlo lako mogli ne samo poslati onu neznatnu dužnu svotu, nego i dobrovoljnim prilogom odšteti u neku ruku H. B. A., što im je kroz godine slala svoj časopis na vjeresiju. Na taj bi način i podpomogli izlaženje i održanje časopisa, što ih HBA izdaje.

J. JØRGENSEN: PETAR. Iz knjige »Slike rimskih svetaca«. Preveo Ambrozije Benković, župnik. Str. 40. Ciena Kn 40. Izdala »Katolička mala knjiga« u Brezi.